

2010
PHILOSOPHY – I (Optional)
तत्वज्ञान I (वैकल्पिक)

SIGIBI

...९ 00046

Standard : Degree
स्तर : पदवी

Total Marks : 200
एकूण गुण : 200

Nature : Conventional
स्वरूप : पारंपारिक

Duration : Three hours
कालावधी : 3 तास

N. B. :
सूचना :

- 1) Answers must be written either in English or in Marathi.
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- 2) Question No. 1 is compulsory. Of the remaining questions, attempt **any four** selecting one question from **each section**.
प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- 3) Figures to the **RIGHT** indicate marks of the respective question.
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- 4) Number of optional questions up to the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे, तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल. अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- 5) Credit will be given for orderly, concise and effective writing.
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- 6) Candidates should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he / she will be penalised.
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- 7) For each slab of 10, 15 and 20 marks, the examinee is expected to write answers in 125, 175 and 250 words respectively.
प्रत्येकी 10, 15 आणि 20 गुण असलेल्या प्रश्नांची उत्तरे परिक्षार्थीकडून अनुक्रमे 125, 175 आणि 250 शब्दांमध्ये अपेक्षित आहेत.
- 8) In case of any ambiguity, English version will be considered as authentic.
कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर ग्राह्य समजले जाईल.

P.T.O.

1. Answer any four of the following questions (10 marks each)
खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नाची उत्तरे द्या . (गुण प्रत्येकी 10)
- a) Explain the Ramanujan's conception of self. (10)
रामानुजनाची आत्मविषयक संकल्पना स्पष्ट करा.
- b) What are the limitations of Realism? (10)
यथार्थवादाच्या मर्यादा काय आहेत ?
- c) Explain Sartre's concepts nothingness and freedom. (10)
सात्रची शून्यता आणि स्वातंत्र्य ही संकल्पना स्पष्ट करा ?
- d) Explain Charvaka's view on perception. (10)
चार्वाकाचा प्रत्यक्ष ज्ञानाचा दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- e) How Naiyayika mentions different stages of perception? (10)
नैयायिकांनी प्रत्यक्षप्रमाणाचे विविध टप्पे कसे सांगितले आहेत ?

SECTION A

www.mpscmaterial.com

विभाग A

2.

Answer the following sub questions
खालील उप प्रश्नाची उत्तरे द्या .

- a) Briefly explain the main kinds of pramana according to Nyaya Philosophy. (10)
न्याय तत्त्वज्ञानानुसार असलेले प्रमाणाचे प्रकार थोडक्यात विशद करा.
- b) 'erron (khyati) is considered as partial truth by Nyaya and sankhya in Indian philosophy' Discuss. (15)
'ख्याती ही भारतीय तत्त्वज्ञानातील अपूर्णसत्य म्हणून स्वीकारलेली संकल्पना आहे' चर्चा करा.
- c) What are the different padartha according to vaishesica ? (15)
वैशेषिकांच्या मते विविध पदार्थ कोणते आहेत ?

3 **Answer the following sub questions**
खालील उप प्रश्नाची उत्तरे द्या .

- a) Why Mimamsaka upholds the theory of self-validity? (10)
मिमांसकानी स्वतःप्रामाण्यवाद का उचलून धरला आहे ?
- b) Why SHADDA PRAMANA has got the greatest importance in Mimamsa Philosophy ? ' Discuss. (15)
शब्दप्रमाणाला मिमांसा तत्त्वज्ञानात अधिक महत्त्व प्राप्त का झाले आहे ? ' चर्चा करा.
- c) Does the effect pre-exist in the material cause Explain the sankhya view on it? (15)
कार्य हे उपादान कारणात आधीच उपस्थित असते का ? सांख्याचा यावरील दृष्टीकोन स्पष्ट करा.

SECTION B

विभाग B

4 **Answer the following sub questions**
खालील उप प्रश्नाची उत्तरे द्या .

- a) Why there is a controversy between Rationalism and Empiricism? Discuss. (15)
अनुभववाद आणि बुद्धीवाद यामध्ये का मतभेद आहे ?
- b) Define Pragmatism. Explain the fundamental Principles of Pragmatism. (10)
फलप्रामाण्यवादाची व्याख्या करा. फलप्रामाण्यवादाची मुलभूत तत्त्वे स्पष्ट करा.
- c) What are different characteristics of **Ideas** according to Plato. Why it is criticized ? (15)
प्लेटोच्या कल्पनेची काय वैशिष्ट्ये आहेत ? त्यावर टीका का झाली आहे ?

5 Answer the following sub questions
खालील उप प्रश्नाची उत्तरे द्या .

- a) Comment on the internal contradiction of Lockes empiricism.
लॉकच्या अनुभववादातील अंतर्गत विसंगतीवर भाष्य करा ? (15)
- b) Bring out the basic concepts of Realism .
वास्तववादाच्या मूळ संकल्पना सांगा. (10)
- c) What are the different types of Monads according to Libnitz ?
लायब्नीजच्या मते चिदणूचे विविध प्रकार कोणते आहेत ? (15)

SECTION C

विभाग C

6

Answer the following sub questions
खालील उप प्रश्नाची उत्तरे द्या .

- a) What is the importance of linguistic analysis?
भाषिक विश्लेषणाचे काय महत्त्व आहे ? (15)
- b) Bring the different characteristics of logical positivism.
तार्किक प्रत्यक्षवादाची विविध वैशिष्ट्ये सांगा. (15)
- c) Explain the nature of **self** considered by Descarte.
डेकार्टने स्वीकारलेल्या स्व चे स्वरूप स्पष्ट करा ? (10)

Answer the following questions
खालील उप प्रश्नाची उत्तरे द्या .

7

- a) Give an account of logical Atomism.
तार्किक परमाणुवादाची माहिती द्या. (15)
- b) Evaluate the verifiability principle of A.J.Ayer.
अ. जे. एयरच्या प्रचितीक्षमता तत्वाचे मूल्यमापन करा. (15)
- c) Critically examine the concept of post-modernism?
उत्तरआधुनिकतावाद ही संकल्पना चिकित्सकपणे स्पष्ट करा. (10)

SECTION D

विभाग D

8

Answer the following sub questions
खालील उप प्रश्नाची उत्तरे द्या .

a) What is difference between inductive and deductive inference? (10)
वियामी आणि निगामी अनुमानप्रमाणामध्ये काय फरक आहे ?

b) Explain the technique of constructing a shorter Truth-Table method. (10)
लघुसत्यता-कोष्टकाचे रचनातंत्र स्पष्ट करा.

c) Why quantificational rules of deduction are needed? How do you (10)
classify them?
निगमनाच्या सांखिकरण नियमांची का गरज भासते ? त्यांचे वर्गीकरण तुम्ही कसे कराल ?

d) What are the important features of sad-hetu ? (10)
'सद्हेतु' चे गुणवैशिष्ट्ये काय आहेत ?

9 Answer the following sub questions
खालील उप प्रश्नाची उत्तरे द्या .

a) Is there any correlation between truth and validity? (10)
सत्यता आणि युक्तता यामध्ये काही सहसंबंध आहे का ?

b) Explain the different types of propositions suggested in tradition as (10)
logic.
पारंपारिक तर्कशास्त्रात सूचविलेल्या विधानांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

c) Sketch briefly the rule of conditional proof. (10)
सोपाधिकसिद्धता नियमाची थोडक्यात रुपरेषा द्या.

d) Explain briefly, the different types of Hetva bhasa. (10)
हेत्वाभासाचे विविध प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा.

00 000 00